

en gallo-romànic, i els més clars —alpino-venecià i frl. *garb(o)* 'agre'—, potser sí que vénen del cèltic, però són radicalment diferents, pel significat i per la forma, dels mots occitans.

2) Tractant-se d'un mot que significa una planta concreta com el canyís etc., o herbei o 'terròs de gleva', és arbitrari semànticament partir d'un adjectiu i d'un sign. 'rude, aspre'; 3) fins admetent el postulat de la base gàllica en -yo- sembla que hauríem de trobar en romànic almenys algunes formes amb -v- o amb zero, quan de fet hi ha -b- pertot; 4) per comptar amb l'existència d'una correspondència del mot insular en gàllic convindria trobar algun suport en l'onomàstica i altres relíquies del cèltic continental (que no sembla existir) i caldria estar segurs de l'etimologia indoeuropea del mot irlandès i gallec: Pok. (IEW, 446.1) ho admet així, però abstenint-se de recollir el mot bretó *garô*, que guiat per VHenry va servir de punt de partida a Hubschmied, com si Pok. no es fiés d'aquest terme etimologitzat per VHenry; 5) en fi, no deixarem de notar que aqueixa arrel indoeuropea té un significat un poc vague de rigidesa («starren») i que quasi pertot es presenta en la forma GHERS- amb -s- (scr. *háršate*, gr. *χέρσος*), de manera que només el cèltic tindria GHERY- que se suposa ser un derivat amb amplificació divergent, d'una arxi-arrel comuna.

DERIV. I CPT.: Ross. *gerbir*, *girbit* 'arreglat, engiponat, (mal)parat', «hi havia entrat tot brut i *girbit* a fer pòu, / ne vaig eixir lluent i guapo com un sou», Saisset (*Catal. d. R.*, 137), «descals, mal *girbit*, / de rall en rall va atrevit» (AlcM); veg. el que ja n'he anticipat a ENGIRGOLAR; ja deu ser això el present verbal *gérbe* (sense rima i amb *e* tancada) en Aversó (§ 609). La idea bàsica és la d'adobassar o cobrir una cabana, una teulada (veg. supra la cita ariegesa del *fahrrholz*, cosa que es practica a tots els Pirineus), una samarra de pastor etc. amb gleves o grapat de herbei, cf. cat. *aglevar*, *englevar*, i el grup llatí *gleba*, *globus*, *glomus*, *conglobare*, *conglomerare*.

La forma més coneguda i més adoptada pel català comú ha estat *mal girbat*,² que apareix des de Ruyra i VCatalà (recollit des del dicc. de Vogel), i ja molt usat en les *Marines i Boscatges*: «torres gegantines i *malgirbades*», «ses branques *malgirbades*», «era una gent *malgirbada* y cantelluda», «se diria qu'eren una colla de vells gegantins i *malgirbats*» (pp. 28, 116, 218), «un dia la vaig veure pel carrer, tota *mal girbada*» (VCatalà), cites de Spitzer (*LexikK*, 92), que ja Spitzer va relligar amb el mot provençal; com va puntualitzar millor Wartburg (ZRPf. xli) es tracta verament d'aquest i no pas d'una forma manlleuada del fr. *gerbe* 'garba' (car aquesta *e* francesa és evolució local i tardana del «francien», en lloc del regular fr. ant. i mj. *jarbe*).

En català ho hem de pendre com derivat català (no pas manlleu del francès ni de l'oc. dial.), i per tant com un indicatiu més que, també en català, *gerb* havia començat per tenir el sentit ample i bàsic de massa d'herba o herbes o gleva, abans de designar peculiarment una herba determinada; com ho corrobora el ross.

gerbit.

S'ha usat menys una variant *malgarbat*, però més que forma més primitiva podem mirar-ho com a variant connectada per etimologia pop. (sigui creacions paral·leles, sigui forma secundària en què es va adoptar el mot en zones on el pre-romà *gerb* era poc viu); *malgarbat* s'usa sobretot a Val. i Mall. (BDLC III, 331); «estes *malgarbades* línies» (MGadea, T. del Xè II, 64, i altres passatges); «la mare li havia fet uns ornaments amb què es vestia de capellà --- a una capelleta plena de candeles i sants de plom, *malgarbats* i mutilats», BTorres (*Biogr. de Costa*, IdOr XI, 10). Però en això hi ha més influència de *desgarbat* (derivat de l'italianisme *garbo*) que no de *garba*.

¹ Cal mantenir a part d'això el bearnès i bigordà *yerbe*, *gèrbe* (ALF, 686; Ossau *jérbe*, Lourdes *yèrba*, Bouts d. M. VI, 35; VII, 40) que signifiquen 'herba en general' i 'herba de prat' (ja dos testimonis gascons de c. al S. XIV, PSW IV, 115, i usat també per G. d'Astròs, de Limanha, S. XVI, que el TdF confon a tort amb el mot pre-romà), els quals són simplement la continuació fonètica del ll. HÈRBA, normal en aquests parlars (cf. aran. *gèrm* ÈRÈMUS; *yego/jègue* 'egua', ALF, 736, Lespy-R. ÈQUA). Ni l'un mot ni l'altre (almenys amb *g-*) no existeixen a la Vall d'Aran i el nom de l'estany *Gerbè* prop del trifini Aran-Aneu-Espot, crec que és independent d'una cosa i altra (cf. el NP *Germer* i altres possibilitats). — ² En la meua infància poc se sentia a Bna., després s'hi ha generalitzat molt més, en canvi ja era molt vivaç a Girona, on bastants deien *mal-xirbat*: forma alterada per influència de *eixerbar* 'arrencar les males herbes'.

Gerbot, alteració de *xarbot*, amb influència de *gerro* i *xarrup*.

GERD, 'fruit del *Rubus Idaea*' (fr. *framboise*), i el seu deriv. *gerdó* (en molts llocs assimilat en JORDÓ): denominació comuna amb el gascò *jourdou(n)* i arag. *chordón*, i possiblement amb el basc dial. *mu-gurdi* (potser < **buru-girdi*); d'origen pre-romà; tenint en compte la forma *guirs* de l'Alt Pallars, evident romanalla del pre-català pirinenc, han de venir tots d'una base GIRD-, potser basco-aquitànica, si bé no és impossible que s'enllaci amb certs noms de plantes muntanyenques de l'indoeuropeu central; el derivat *gerdera* prova en tot cas que l'arrel és pertot *gerd-* (i no *jord-*) ni *gers-*. □ 1.ª doc.: *gers*, 1803, Belv.; *gerdera*, Lab. 1839.

És evident que aquest *gers* no és més que la pronúncia normal del plural *gerds*. No crec que es vagi usar literàriament fins a Verdagner: «—¿Què té que veure ab tu aqueixa pastora? / —Pare —respon—, és del meu cor senyora: / cullint *geris* y maduxes un dia l'encontrí; / ullpresos l'un de l'altre, 'ns estimàrem / ---»; «se la mira Gentil, y de Griselda / en ella veu la fesomia hermosa / --- —Perdonau-me —li diu— reyal princesa, / del gran pitxer d'esta montanya, rosa: / no fos una poncella que us retira, / vós de